

دیدگاه

شماره: ۸۳۲	موضوع: بهینه‌سازی صنعت فولاد با نگاهی به تجربه کشورهای موفق فولادی
تاریخ: ۱۳۹۷/۰۳/۲۱	

توضیح اجمالی:

وجود پیوندهای قوی صنعت فولاد با صنایعی نظیر خودرو، ماشین‌آلات و تجهیزات، ساختمان و ... موجب شده این صنعت از موقعیت استراتژیکی برخوردار باشد، بگونه‌ای که برنامه‌های توسعه و تجارت صنعت فولاد در کشورهایی همچون چین، هند، ترکیه و روسیه در راس سیاست‌گذاری‌های آن‌ها قرار دارد. نگاهی به برنامه‌ریزی‌های این کشورها در حوزه فولاد نشان می‌دهد بسته به شرایط اقتصادی و جغرافیایی و با عنایت به وضعیت زیرساخت‌ها، نحوه تامین نهاده‌ها و شرایط بازار داخلی و خارجی، سیاست‌های بعضاً مشابه و گاه متفاوتی را با هدف بهبود سازوکار و قابلیت‌های این صنعت اعمال نموده‌اند (جدول ۱). توجه و الگوبرداری از برخی از این سیاست‌ها با در نظر گرفتن شرایط داخلی کشور می‌تواند در راستای حمایت و تقویت این صنعت مثمر‌تر باشد.

جدول ۱. سیاست‌ها و حمایت‌های کشورهای مورد مطالعه در قالب الگوی رقابت‌پذیری پورتر

حوزه اثرگذاری	ابزارسیاستی در صنعت فولاد	چین	هند	روسیه	ترکیه
تامین نهاده	اعطای یارانه و کنترل‌های قیمتی بر مواد اولیه	*			*
	وضع عوارض صادراتی بر مواد اولیه همچون سنگ آهن		*		
	ارائه مشوق برای تاسیس شرکت‌های منطقه‌ای وارد کننده قراضه				*
گسترش تقاضا	توسعه بازارهای خارجی از طریق سرمایه‌گذاری در کشورهای متقاضی فولاد			*	
	توسعه بازار داخلی از طریق خریدهای دولتی و بهبود زیرساخت‌ها	*	*	*	
	ارائه مشوق‌های صادراتی (تخفیف‌های مالیاتی و اعتبارات صادراتی)	*	*	*	*
ساختار بازار	بازمهندسی ساختار مالکیت بنگاه‌های فعال	*			
	شبکه‌سازی و ادغام بنگاه‌های موجود با رویکرد آمایش سرزمینی	*	*		
	ایجاد اتحاد استراتژیک در راستای دسترسی به فناوری و مواد اولیه		*		*
	تولید محصولات پایدار با بهره‌گیری از ظرفیت سرمایه‌گذاری خارجی		*		
	ایجاد تنوع در تولید محصولات پایین دست با ارزش افزوده بالاتر	*	*		*
پشتیبانی	ارائه مشوق‌های مالی و مالیاتی در راستای گسترش تحقیق و توسعه	*	*		*
	سرمایه‌گذاری دولت در توسعه فناوری و ایجاد پارک‌های علم و فناوری		*		*
	وضع قوانین تولید محصولات پایدار و دوستدار محیط زیست	*	*	*	*

نکات کلیدی:

- ضرورت ایجاد اتحاد استراتژیک در حوزه‌های تامین نهاده، گسترش بازارهای داخلی و خارجی، ارتقا قابلیت‌های فناورانه و نیز تکمیل و توسعه زنجیره ارزش میان شرکت‌های فولاد خوزستان و فولاد مبارکه (با دارا بودن بالغ بر ۶۴ درصد تولید فولاد خام) از طریق تاسیس شرکت سرمایه‌گذاری مشترک که ضمن هم‌افزایی آنان سبب افزایش توان رقابت‌پذیری این تولیدکنندگان خواهد شد.

دیدگاه

- در راستای افزایش راندمان و تولید با صرفه اقتصادی معادن سنگ آهن ایران پیشنهاد می شود حسب مورد، نسبت به ادغام یا واگذاری یکپارچه مجتمع های سنگ آهن مرکزی چغارت، چادرملو، چاه گز، میشدوران و فلات مرکزی ایران (مستقر در استان یزد که عمدتاً در تملک سازمان گسترش و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) هستند) برنامه ریزی لازم صورت پذیرد.
- به منظور رفع مشکلات خصوصی سازی ناشی از واگذاری سهام کارخانه های فولادی به شرکت های غیر تخصصی، پیشنهاد می شود از این پس واگذاری ها با اعمال محدودیت هایی از قبیل داشتن حداقل توانمندی های مدیریتی و فنی در صنعت فولاد صورت گیرد. ضمن آنکه می بایست دارندگان غیر تخصصی سهام کارخانه های فولادی (نظیر سازمان تامین اجتماعی که سهامدار ۵۶ درصد سهام ذوب آهن و ۱۰/۵ درصد سهام فولاد مبارکه است) ملزم به تاسیس شرکت تخصصی در حوزه فولاد شوند تا مدیریت سهم و اعمال سیاست های خود را از طریق این شرکت ها پیگیری نمایند.
- به منظور ایجاد توازن سود در زنجیره ارزش فولاد پیشنهاد می شود محدودیت های صادراتی سنگ آهن بسته به شرایط تقاضای داخل، دارای انعطاف باشد و در مقابل با هدف کاهش آلاینده های تولید فولاد و همسوسازی آن با استانداردها و فرآیندهای جهانی، دولت مشوق های مورد نیاز برای تاسیس واحدهای بازیافت و واردکننده قراضه را تعیین نماید.